

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року,
протокол №1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН
27 серпня 2025 року

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня
бакалавра за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки**

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри мовознавства, кандидатка педагогічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Ірина КУСТОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол № 1

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних наук, професорка
26 серпня 2025 року

Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 3
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 4
1.2. Лекції	– 5
1.3. Семінарські заняття	– 6
1.4. Самостійна робота студентів	– 26
1.5. Індивідуальні завдання	– 27
1.6. Підсумковий контроль	– 30
2. Схема нарахування балів	– 32
3. Рекомендовані джерела	– 33
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 34

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Практ.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Практ.	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Тема 1. Основні характеристики методики викладання іноземних мов	8	4	-	-	-	4							
2.	Тема 2. Основні категорії методики викладання іноземних мов	16	10	-	-	-	6							
3.	Тема 3. Організація і забезпечення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах	8	4	-	-	-	4							
4.	Тема 4. Повна загальна середня освіта. Правова основа.	8	-	2	-	-	6							
5.	Тема 5. Методика формування мовних компетентностей: фонетичної та лексичної.	6	-	2	-	-	4							
6.	Тема 6. Методика формування мовних компетентностей: граматичної та техніки читання і письма.	6	-	2	-	-	4							
7.	Тема 7. Методика формування мовленнєвих компетентностей в аудіюванні. Написання планів – конспектів уроків.	10		4			6							
8.	Тема 8. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (діалогічне мовлення).	6		2			4							
9.	Тема 9. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (монологічне мовлення). Написання планів – конспектів уроків.	10	-	4	-	-	6							
10.	Тема 10. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. Написання планів – конспектів уроків.	10	-	4	-	-	6							
11.	Тема 11. Методика формування іншомовної компетентності у письмі. Написання планів – конспектів уроків.	10	-	4	-	-	6							
12.	Тема 12. Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.	7	-	2	-	-	5							
	Всього годин:	105	18	26	-	-	61							

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
Тема 1		
Основні характеристики методики викладання іноземних мов (МВІМ).		
Л-1.	Ключові засади МВІМ.	2
	1.МВІМ як наукова дисципліна. 2.Зв'язок МВІМ з іншими науками. 3.Історія розвитку МВІМ як науки.	
Л-2.	Принципи навчання іноземних мов.	2
	1. Дидактичні принципи. 2. Методичні принципи.	
Тема 2		
Основні категорії методики викладання іноземних мов.		
Л-1	Цілі навчання іноземних мов (ІМ)	2
	1. Практична мета навчання ІМ. 2. Виховна мета навчання ІМ. 3. Освітня мета навчання ІМ. 4. Розвивальна мета навчання ІМ. 5. Професійно-орієнтована мета навчання ІМ.	
Л-2.	Зміст навчання іноземних мов та його добір	2
	1. Предметний аспект змісту навчання ІМ. 2. Процесуальний аспект змісту навчання ІМ.	
Л-3.	Методи навчання іноземних мов	2
	1. Поняття методу. 2. Основні методи навчання. 2.1 ігрові; 2.2 навчання у співпраці; 2.3 проблемне навчання; 2.4 метод проєктів; 2.5 інтерактивні технології; 2.6 інформаційно-комунікаційні.	
Л-4	Методологія організації навчальної діяльності учнів та засоби навчання іноземних мов	2
	1.Методологія організації навчальної діяльності учнів. 2.Засоби навчання іноземних мов.	
Л-5	Контроль у навчанні іноземних мов.	2
	1. Цілі контролю. 2. Функції контролю. 3. Види контролю та оцінювання. 4. Вимоги до контролю. 5. Засоби контролю. 6. Форми контролю.	
Тема 3.		
Організація і забезпечення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах		
Л-1	Планування та організація навчального процесу.	2
	1. Планування навчального процесу. 2. Формулювання цілей уроку. 3. Поетапний розподіл навчального матеріалу. 4. Складання плану-конспекту уроку. 5. Підготовка засобів навчання.	

Л-2	Аналіз уроків іноземної мови.	2
	1. Вимоги до уроку іноземної мови. 2. Схема загального аналізу уроку. 3. Рекомендації щодо удосконалення уроку. 4. Самостійна робота учнів на уроці іноземної мови.	
	Усього	18

1.3. Практичні / Семінарські заняття

Тема 4 Повна загальна середня освіта. Правова основа.

Семінарське заняття № 1

Повна загальна середня освіта. Правова основа.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальні положення Закону України «Про повну загальну середню освіту»
- основні терміни (безпечне освітнє середовище, державні стандарти повної загальної середньої освіти, заклад загальної середньої освіти, навчальна програма, освітня програма закладу освіти, повна загальна середня освіта, територіальна доступність, типова освітня програма, типовий навчальний план, учні, цикл освітнього процесу).
2. Система загальної середньої освіти (ст. 3).
3. Рівні, строки та форми здобуття повної загальної середньої освіти. (ст. 4).
4. Організація освітнього процесу (ст. 10).
5. Виховний процес (ст. 15).
6. Учасники освітнього процесу. (ст. 19-20, 25)
7. Забезпечення якості повної загальної середньої освіти: академічна доброчесність (43), ліцензування освітньої діяльності (ст. 45), зовнішнє незалежне оцінювання (ст. 47), атестація педагогічних працівників (ст. 48), сертифікація педагогічних працівників (ст. 49), підвищення кваліфікації педагогічних працівників (ст. 51).

Практична складова

Опрацювання студентами вказаних в плані статей Загального положення Закону України «Про повну загальну середню освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: безпечне освітнє середовище, державні стандарти повної загальної середньої освіти, заклад загальної середньої освіти, навчальна програма, освітня програма закладу освіти, повна загальна середня освіта, територіальна доступність, типова освітня програма, типовий навчальний план, учні, цикл освітнього процесу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

Яким чином на законодавчому рівні прописані:

- Головні компоненти системи загальної середньої освіти.
- Рівні, строки та форми здобуття повної загальної середньої освіти.
- Організація освітнього процесу.
- Виховний процес у системі шкільної освіти.
- Учасники освітнього процесу.
- Забезпечення якості повної загальної середньої освіти:
_ академічна доброчесність
_ ліцензування освітньої діяльності
_ зовнішнє незалежне оцінювання
_ атестація педагогічних працівників
_ сертифікація педагогічних працівників.

Практичні завдання

Оскільки розуміння правового поля — це необхідна умова для будь-якої педагогічної

діяльності і це заняття має законодавчо-основоположний характер, практичні завдання будуть спрямовані на аналіз, застосування термінології та моделювання ситуацій, що стосуються роботи вчителя-філолога у школі.

Завдання 1: Ситуаційне застосування ключових термінів (охоплює питання 1, 6)

Студентам пропонується обрати по одному терміну з наведеного нижче списку та пояснити, як він конкретно впливає на процес викладання іноземної мови у школі.

Терміни для аналізу:

1. Безпечне освітнє середовище
2. Академічна доброчесність
3. Освітня програма закладу освіти
4. Територіальна доступність

Практична діяльність: сформулюйте короткий (1-2 речення) ситуаційний приклад з уроку іноземної мови, який демонструє важливість обраного вами терміну. Обґрунтуйте, які права та обов'язки вчителя або учня (ст. 19, 25 Закону) пов'язані з цим терміном.

Завдання 2: Аналіз впливу освітніх рівнів та форм (охоплює питання 3, 4)

Вчитель іноземної мови працює з учнями на різних рівнях та формах здобуття освіти. Кожна з них вимагає корекції методики.

Практична діяльність:

1. Оберіть один рівень (наприклад, профільна середня освіта) та одну форму здобуття освіти (наприклад, педагогічний патронаж або дистанційна форма).
2. Поясніть, як ці умови, визначені у ст. 4 Закону, можуть вплинути на вибір методики викладання іноземної мови.

Наприклад: Як організація освітнього процесу (ст. 10) на дистанційній формі змусить вас змінити підхід до розвитку навичок говоріння у порівнянні з очною формою?

Завдання 3: Інтеграція виховного процесу в урок (охоплює питання 5)

Згідно зі ст. 15, виховний процес має формувати в учнів низку цінностей і компетентностей.

Практична діяльність:

1. Оберіть одну цінність/компетентність, яка має виховуватися згідно зі ст. 15 (наприклад, повага до культурного розмаїття або відповідальність).
2. Розробіть схему або короткий план (не більше 5 кроків) вправи для уроку іноземної мови (наприклад, 8 клас, рівень A2/B1), яка буде спрямована на формування цієї цінності/компетентності.
3. Вкажіть, який лексичний або граматичний матеріал може бути використаний у цій вправі.

Завдання 4: Кар'єрне планування та забезпечення якості (охоплює питання 7)

Випускники-філологи мають розуміти вимоги до педагогічних працівників.

Практична діяльність:

1. Проаналізуйте різницю між атестацією (ст. 48) та сертифікацією (ст. 49) педагогічних працівників.
2. Сформулюйте 3-5 тез про те, чому для вчителя іноземної мови підвищення кваліфікації (ст. 51) є безперервним процесом і повинно включати не лише мовні, а й методичні аспекти (наприклад, новітні підходи до оцінювання чи використання ІКТ).
3. Обговоріть, як концепція академічної доброчесності (ст. 43) стосується вчителя: чи має вчитель перевіряти свої матеріали на плагіат, чи можна використовувати чужі конспекти уроків?

Загальна рекомендація щодо формату перевірки виконання практичних завдань:

- 1) Завдання 1 та 4 можна провести у форматі дискусії або коротких презентацій.
- 2) Завдання 2 та 3 краще виконувати у малих групах (3-4 особи) з подальшим обговоренням результатів.

**Тема 5 Методика формування мовних компетентностей: фонетичної та лексичної.
Семінарське заняття № 2**

Методика формування мовних компетентностей: фонетичної та лексичної.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика іншомовної фонетичної компетентності. Цілі формування фонетичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
2. Шкільний фонетичний мінімум. Етапи формування фонетичної компетентності.
3. Вправи і завдання для формування фонетичної компетентності.
4. Загальна характеристика іншомовної лексичної компетентності. Цілі формування лексичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
5. Шкільний лексичний мінімум. Етапи формування лексичної компетентності.
6. Вправи і завдання для формування лексичної компетентності.
7. Засоби формування фонетичної та лексичної компетентностей.
8. Контроль рівня сформованості фонетичної та лексичної компетентностей.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: фонетична компетентність, учень, шкільний фонетичний мінімум, формування фонетичної компетентності, лексична компетентність, шкільний лексичний мінімум, формування лексичної компетентності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- іншомовна фонетична компетентність;
- цілі формування фонетичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи;
- шкільний фонетичний мінімум;
- етапи формування фонетичної компетентності;
- - іншомовна лексична компетентність;
- цілі формування лексичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи;
- - шкільний лексичний мінімум;
- - етапи формування лексичної компетентності.

Практичні завдання

Наступні практичні завдання вимагатимуть від студентів моделювання, аналізу та створення власних дидактичних матеріалів.

Частина I. Фонетична компетентність

Завдання 1: Моделювання введення фонетичного явища (охоплює питання 1, 2)

Студентам необхідно змоделювати короткий фрагмент уроку для демонстрації та відпрацювання нового фонетичного елемента на початковому етапі.

Фрагмент 1. Ви викладаєте іноземну мову (англійську, німецьку, французьку, на вибір) у 5-му класі (рівень основної школи). Тема уроку: Мої улюблені тварини. Нове фонетичне явище — інтонація перерахування або один складний для учнів звук (наприклад, якийсь англійський звук).

Практична діяльність:

1. Розробіть послідовність 3-5 кроків, які ви використаєте для пояснення (презентації) цього фонетичного елемента, використовуючи метод фонетичної зарядки або артикуляційних підказок.
2. Визначте мету формування цього елемента для учнів основної школи з огляду на «Шкільний фонетичний мінімум».
3. Продемонструйте аудиторії, як ви виправляли б найтипівішу помилку вимови цього звуку/інтонації.

Завдання 2: Розробка системи фонетичних вправ (охоплює питання 3, 7)

Вправи для формування фонетичної компетентності поділяються на імітаційні (слухання-

повторення) та диференційовані (розпізнавання-відтворення).

Практична діяльність:

1. Оберіть одну з пар слів, які часто плутають учні (наприклад, англ. ship / sheep; нім. Haus / Hals).
2. Розробіть та запишіть 3 різних типи вправ (завдань), спрямованих на відпрацювання цієї фонетичної різниці (мінімум 10 прикладів у кожній вправі):
  - вправа на розпізнавання (наприклад, T/F, A/B, Listen and tick);
  - вправа на відтворення (наприклад, Read and fill the gap, Minimal pairs dialogue).
  - ігрова вправа/засіб контролю (наприклад, скоромовка, диктант, рольова гра, де помилка змінює зміст).

Частина II. Лексична компетентність

Завдання 3: Аналіз та презентація лексики (охоплює питання 4, 5)

Ефективне введення нової лексики вимагає розуміння її місця у «Шкільному лексичному мінімумі» та врахування віку учнів.

Практична діяльність:

1. Оберіть 5 нових лексичних одиниць (ЛО) з теми «Охорона довкілля» для учнів 10-го класу (рівень старшої школи, B1/B2).
2. Для кожної ЛО (наприклад, sustainable development, carbon footprint, to recycle, endangered species, ozone layer* визначте: тип ЛО, активна чи пасивна лексика; тематична, фонові чи загальнонаукова?
Спосіб презентації/введення: Як найкраще пояснити значення: за допомогою синонімів/антонімів, дефініції, візуалізації, або контекстуальної здогадки?
3. Створіть 3-хвилинний фрагмент уроку, де ви презентуєте ці 5 слів, використовуючи 3 різні методи введення лексики.

Завдання 4: Розробка вправ на семантизацію та активізацію (охоплює питання 6)

Основна мета лексичних вправ — забезпечити перехід лексики з пасивного словника до активного використання.

Практична діяльність:

1. Оберіть 5-7 ЛО з однієї з наступних категорій (на вибір):
  - фразові дієслова (put up with, look up, run into, take off).
  - ідіоми/сталі вирази (break a leg, once in a blue moon, take it easy).
  - слова-пароніми (economic / economical; compliment / complement).
2. Розробіть два типи вправ (мінімум по 5 прикладів у кожній), які забезпечать ефективне засвоєння обраних ЛО:
  - 1) Вправа на семантизацію (контроль розуміння значення), наприклад, Matching definitions, Fill in the correct idiom.
  - 2) Вправа на активізацію (використання в мовленні), наприклад, Sentence completion based on personal experience, Role-play using at least 3 phrases.

Частина III. Контроль та інтеграція

Завдання 5: Розробка тестових завдань та критеріїв (охоплює питання 8)

Контроль сформованості компетентностей вимагає чітких критеріїв оцінювання.

Практична діяльність:

1. Створіть по одному завданню для контролю фонетичної та лексичної компетентностей, орієнтованому на усне мовлення учнів 9-го класу.
Фонетика: завдання на читання тексту вголос або опис малюнка з акцентом на інтонації та наголосі.
Лексика: завдання на мовленнєву ситуацію, що вимагає використання певної, завчасно вивченої тематичної лексики.
2. Розробіть критерії оцінювання (рубрику) для кожного з цих завдань (наприклад, для фонетики: 1 бал — правильна вимова, 1 бал — правильний наголос, 1 бал — інтонація).

**Тема 6. Методика формування мовних компетентностей:
граматичної та техніки читання і письма.**

Семінарське заняття № 3

**Методика формування мовних компетентностей:
граматичної та техніки читання і письма.**

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика іншомовної граматичної компетентності. Цілі формування граматичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
2. Шкільний граматичний мінімум. Етапи формування граматичної компетентності.
3. Вправи і завдання для формування граматичної компетентності.
4. Контроль рівня сформованості граматичної компетентності.
5. Цілі формування компетентності у техніці письма в учнів початкової, основної і старшої школи та їх етапи.
6. Вправи і завдання для формування компетентності у техніці письма. Контроль їх сформованості.
7. Цілі формування компетентності у техніці читання в учнів початкової, основної і старшої школи та їх етапи.
8. Вправи і завдання для формування компетентності у техніці читання. Контроль їх сформованості.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: іншомовна граматична компетентність, шкільний граматичний мінімум, формування граматичної компетентності, формування компетентності у техніці письма, формування компетентності у техніці читання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- іншомовна граматична компетентність;
- цілі формування граматичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
- шкільний граматичний мінімум;
- етапи формування граматичної компетентності;
- цілі формування компетентності у техніці письма в учнів початкової, основної і старшої школи та їх етапи;
- цілі формування компетентності у техніці читання в учнів початкової, основної і старшої школи та їх етапи.

Практичні завдання

Завдання 1. Аналіз програм та порівняння цілей.

1. Студентам пропонується сфокусуватися на розумінні сутності граматичної компетентності та її реалізації на різних етапах навчання та необхідно ознайомитися з чинними навчальними програмами (НУШ/типовими) для учнів початкової (4-й клас), основної (8-й клас) та старшої (11-й клас) школи. Основне завдання — визначити та порівняти конкретні граматичні цілі, які мають бути досягнуті учнями на кожному етапі. Результатом роботи має стати таблиця порівняння, що демонструє прогресію вимог.

2. На основі вивченого матеріалу студенти мають розробити власне аргументоване визначення поняття «іншомовна граматична компетентність». При цьому слід обов'язково виокремити її ключові компоненти, такі як знання правил, навички автоматизованого використання, усвідомлення функції та контроль. Ця робота представляється у формі усного обговорення та підкріплюється 1-2 слайдами презентації.

Завдання 2. Практичні аспекти відбору матеріалу та організації навчального процесу.

1. Студентам пропонується практичне завдання: для заданої теми (наприклад, «Їжа» або «Мій робочий день») та певного рівня володіння мовою (A1/A2) необхідно визначити 3-4 найважливіші граматичні структури, що входять до шкільного мінімуму. Вибір має бути

обґрунтований з посиланням на критерії відбору граматичного матеріалу (частотність, типовість, функціональність). Результат оформлюється як міні-кейс.

2. У моделюванні етапів необхідно створити план-схему уроку (або його фрагменту) для введення та первинного закріплення однієї обраної граматичної структури. У цьому плані важливо чітко виділити та описати три основні етапи формування граматичної компетентності: ознайомлення (презентація), тренування (автоматизація) та застосування (практика у мовленні).

Завдання 3. Класифікація та підбір вправ для формування граматичної компетентності.

Студенти повинні підібрати 3 приклади різних типів вправ (наприклад, неімітативна, трансформаційна, ситуативна) для відпрацювання конкретного граматичного явища (наприклад, Present Perfect). Далі слід провести аналіз, на якому етапі формування компетентності (ознайомлення, тренування чи застосування) доцільно використовувати кожен з них. Результати оформлюються у вигляді презентації прикладів з аналізом.

Завдання 4. Створення тестових завдань для контролю рівня сформованості граматичної компетентності.

1. Студенти розробляють тест (на 10-15 хвилин) для контролю засвоєння граматичного матеріалу учнями, наприклад, 7-го класу. При цьому важливо використати не менше трьох різних форм тестових завдань (наприклад, множинний вибір, заповнення пропусків, трансформація речень).

2. Необхідно сформулювати детальні критерії оцінювання (шкала балів, допустима кількість помилок, вагомість певних помилок) для письмового контрольного завдання, що перевіряє вживання складного граматичного матеріалу (наприклад, артиклів).

Завдання 5. Формуванню базових графічних та орфографічних навичок. Аналіз та корекція помилок.

1. Студенти визначають ключові цілі формування каліграфічних, графічних та орфографічних навичок саме для початкової школи. Далі розробляється послідовність трьох вправ (від імітативних до творчих) для формування конкретної орфографічної навички (наприклад, написання слів з подвійними приголосними).

2. Студенти моделюють п'ять типових графічних/орфографічних помилок учнів 5-го класу, що можуть виникати через інтерференцію рідної мови чи інші фактори. Для кожної помилки необхідно запропонувати корекційну вправу, яка допоможе її виправити.

Завдання 6. Формування компетентності у техніці читання (вимова, інтонація, швидкість). Добір вправ для техніки читання та його контролю.

1. Студенти мають сформулювати цілі формування навичок техніки читання (зокрема, правильна вимова, інтонація, швидкість) для старшої школи, враховуючи необхідність підготовки до НМТ.

2. Необхідно підібрати або створити три різних типи вправ для вдосконалення вимови та інтонації на рівні речення або тексту (наприклад, скоромовки, ігри з логічним акцентом, читання діалогів по ролях) з практичною демонстрацією та описом цих вправ.

3. Студенти пропонують два методи контролю (формативного та сумативного) швидкості читання та правильності інтонуювання у 6-му класі. Потрібно детально описати процедуру проведення та критерії оцінювання.

Тема 7. Методика формування мовленнєвих компетентностей в аудіюванні. Написання планів –конспектів уроків Семінарське заняття № 4

Методика формування мовленнєвих компетентностей в аудіюванні.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика компетентності в аудіюванні.

2. Фактори впливу на формування компетентності в аудіюванні.
3. Цілі формування компетентності в аудіюванні в учнів початкової, основної і старшої школи.
4. Види аудіювання.
5. Вимоги до аудіотекстів.
6. Етапи формування компетентності в аудіюванні.
7. Система вправ і завдання для формування компетентності в аудіюванні.
8. Засоби формування та контролю рівня сформованості компетентності в аудіюванні.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: компетентність в аудіюванні, формування компетентності в аудіюванні в учнів початкової, основної і старшої школи, види аудіювання, вимоги до аудіотекстів.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- компетентність в аудіюванні;
- фактори впливу на формування компетентності в аудіюванні;
- цілі формування компетентності в аудіюванні в учнів початкової, основної і старшої школи;
- види аудіювання;
- вимоги до аудіотекстів;
- етапи формування компетентності в аудіюванні.

Практичні завдання

Цей блок практичних завдань спрямований на глибоке засвоєння методології навчання учнів ефективного сприйняттю іншомовного мовлення на слух та розвитку навичок планування відповідних навчальних занять.

Завдання 1. Створення дефініції та аналіз факторів впливу на ефективне сприйняття іншомовного тексту на слух.

1. Студенти розробляють власне аргументоване визначення поняття «іншомовна компетентність в аудіюванні». Важливо, щоб визначення відображало її багатоаспектність, охоплюючи перцептивний (розрізнення звуків, слів), смисловий (розуміння значення) та інтерпретаційний (виведення підтексту, ставлення) аспекти. Ця робота представляється у формі усного обговорення.

2. Необхідно ідентифікувати та детально схарактеризувати 4-5 найвагоміших факторів, що ускладнюють процес аудіювання для учнів. Ці фактори можуть бути фонетичними (швидкість, акцент), лексичними (кількість незнайомих слів), або психологічними (тривожність, втома). Для кожного фактора студенти мають запропонувати міні-стратегію подолання, оформлену у вигляді таблиці: Фактор – Вплив – Стратегія подолання.

Завдання 2. Робота з програмами для визначення специфічних цілей аудіювання на різних етапах навчання.

1. На основі чинних навчальних програм студенти визначають і порівнюють конкретні цілі формування компетентності в аудіюванні для початкової, основної та старшої школи. Основна увага приділяється визначенню того, який вид аудіювання (з повним розумінням, з вибіркоким розумінням, з розумінням основного змісту) є домінантним на кожному етапі. Результати оформлюються у порівняльну таблицю.

2. Студенти мають практично підібрати або детально описати характеристики трьох різних аудіотекстів, кожен з яких буде оптимальним для відпрацювання одного з трьох основних видів аудіювання (повне, вибіркоче, основний зміст). Вибір має бути методично обґрунтований.

Заняття 3. Критичний аналіз тексту.

1. Студентам пропонується обрати (або створити) короткий аудіотекст, наприклад, для 9-го класу, та провести його критичний аналіз на відповідність методичним вимогам: автентичність, рівень складності лексики та граматики, інформаційна насиченість, відповідність віку та інтересам учнів. Необхідно оцінити, чи потрібна тексту адаптація.

2. Студенти створюють детальний сценарій уроку (або його фрагменту тривалістю 20-25 хвилин) для роботи з обраним аудіотекстом. У сценарії мають бути чітко виділені та описані три обов'язкові етапи роботи:

- 1) дотекстовий (Pre-listening): етап зняття труднощів, мотивації та прогнозування;
- 2) текстовий (While-listening): етап безпосереднього сприйняття та виконання завдань на розуміння;
- 3) післятекстовий (Post-listening): етап контролю розуміння та використання отриманої інформації у мовленні.

Завдання 4. Розробка системи вправ та засобів і методів контролю.

1. Для обраного аудіотексту студенти розробляють систему з 6-8 вправ/завдань, які охоплюють усі три етапи роботи. Важливо забезпечити різноманітність типів завдань: вправи на прогнозування, пошук специфічної інформації, заповнення пропусків, відповіді на загальні запитання, перефразування. Необхідно чітко зазначити етап та мету кожної вправи.

2. Студенти пропонують 2-3 ефективних засоби та/або форми контролю сформованості компетентності в аудіюванні (наприклад, тестові завдання множинного вибору, зіставлення, короткі відповіді на запитання, графічне представлення почутої інформації). Для однієї з обраних форм потрібно сформулювати детальні критерії оцінювання.

3. Проводиться обговорення ефективності сучасних технологічних засобів (онлайн-платформи для створення інтерактивних завдань, використання автентичних подкастів, відео-аудіювання з субтитрами) для формування та контролю компетентності в аудіюванні, а також шляхи їхньої інтеграції в традиційний урок.

Тема 7. Методика формування мовленнєвих компетентностей в аудіюванні. Написання планів –конспектів уроків Семінарське заняття № 5

Написання планів –конспектів уроків з презентацією методики формування мовленнєвих компетентностей в аудіюванні.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Огляд ключових методичних принципів аудіювання (актуалізація знань).
2. Аналіз зразкового плану-конспекту уроку.
3. Вибір теми, класу та мети уроку.
4. Розробка системи вправ для трьох етапів аудіювання.
5. Структурування та оформлення плану-конспекту уроку.
6. Презентація та захист фрагментів уроків.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: план-конспект уроку, вибір теми та мети уроку, структурування плану конспекту уроку, презентація плану-конспекту уроку.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- ключові методичні принципи аудіювання;
- поняття зразкового плану-конспекту уроку;
- вибір теми, класу та мети уроку.
- система вправ для трьох етапів аудіювання;
- структурування та оформлення плану-конспекту уроку.

Практичні завдання

Це заняття є практично-орієнтованим і має на меті закріпити знання студентів про методику навчання аудіювання шляхом розробки повноцінного плану-конспекту уроку. Студенти мають продемонструвати розуміння теоретичного матеріалу, відповідаючи на такі ключові питання

При розгляді першого питання основною формою роботи є усне опитування та міні-дискусія за наступними питаннями:

- 1) Які основні три етапи роботи з аудіотекстом виділяються в методиці, і яка головна мета кожного з них?
- 2) Наведіть приклади, коли аудіювання виступає як основна ціль уроку, а коли – як засіб для введення нового лексичного або граматичного матеріалу.
- 3) Сформулюйте головні вимоги до автентичного аудіотексту для учнів середньої школи (наприклад, за критеріями швидкості, насиченості інформацією та мовних труднощів).

Завдання 2. Аналіз зразкового плану-конспекту.

Оптимальною формою є робота в міні-групах (3-4 особи) з роздавальним матеріалом.

- 1) Студентам надається приклад готового плану-конспекту уроку, сфокусованого на аудіюванні. Цей конспект може містити як ефективні рішення, так і методичні неточності.
- 2) Студенти мають проаналізувати конспект, оцінюючи його відповідність типу уроку (урок розвитку мовленнєвих навичок) та логічність побудови системи вправ за трьома етапами аудіювання.
- 3) Кожна група визначає дві сильні сторони (методичні знахідки) та два моменти, які потребують доопрацювання (наприклад, невідповідність завдання етапу, неефективний контроль розуміння). Результати обговорюються у загальній групі.

Завдання 3. Вибір теми, класу та мети уроку.

Оптимальною формою роботи є індивідуальний вибір з обґрунтуванням.

- 1) Студенти обирають контекст, на основі якого будуть розробляти власний конспект:
_ Вибір класу: 5-й, 8-й або 10-й клас (що визначає рівень складності).
_ Вибір теми: наприклад, «Екологічні проблеми», «Кар'єра», «Подорож мрії».
- 2) Обґрунтування сформульованої чіткої триєдиної дидактичної мети уроку, де головна розвивальна мета – це формування специфічної компетентності в аудіюванні (наприклад, розвивати навички вибіркового розуміння інформації про переваги та недоліки різних видів транспорту).

Завдання 4. Розробка системи вправ для трьох етапів аудіювання.

Оптимальною формою є практична робота (індивідуальна або парна).

- 1) Студенти розробляють детальні завдання для кожного етапу, забезпечуючи їх логічний зв'язок:
_ Дотекстовий етап (Pre-listening), де потрібно розробити мінімум 2 завдання, спрямовані на зняття мовних труднощів (лексика, граматики) та мотивацію/прогнозування змісту тексту.
_ Текстовий етап (While-listening) з розробкою мінімум 2 завдань, які відповідають обраному виду аудіювання (повне, вибіркоче, основний зміст). Наприклад, заповнення пропусків, Matching (зіставлення), Ordering (розташування пунктів у послідовності).
_ Післятекстовий етап (Post-listening) з розробкою мінімум 2 комунікативних завдань, які виводять почуту інформацію в активне говоріння або письмо (наприклад, рольова гра, міні-дискусія, висловлення власної думки щодо почутого).

Завдання 5. Структурування та оформлення плану-конспекту уроку.

Оптимальною є самостійна робота.

- 1) Студенти систематизують розроблений матеріал та оформлюють повний план-конспект уроку за методичними вимогами:

- _ Обов'язкове включення титульної частини (тема, мета, тип уроку, обладнання, клас).
- _ Детальний хід уроку з чітким хронометражем (час на кожен етап/завдання), вказанням взаємодії (T-S, S-S, S) та очікуваних результатів на кожному етапі.

Завдання 6. Презентація та захист фрагментів уроків.

Формою роботи є презентація фрагменту (5-7 хвилин) та зворотний зв'язок.

1) Студенти готують міні-презентацію, сфокусовану на демонстрації найбільш методично важливих частин їхнього конспекту.

2) Обґрунтування вибору методики контролю розуміння (яке завдання використовується для оцінювання і чому саме воно) або презентація найбільш креативного Pre- чи Post-listening завдання, яке, на думку студента, забезпечить високу мотивацію та ефективність.

3) Критерії оцінювання: методична грамотність, комунікативна спрямованість, відповідність розроблених завдань цілям уроку та обраному виду аудіювання.

Тема 8. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (діалогічне мовлення).

Семінарське заняття № 6

Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (діалогічне мовлення)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика іншомовної компетентності в говорінні
2. Формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні
3. Загальна характеристика іншомовної компетентності в діалогічному мовленні
4. Фактори впливу на формування компетентності в діалогічному мовленні
5. Цілі формування компетентності у діалогічному мовленні в учнів початкової, основної і старшої школи
6. Типи діалогів. Етапи формування компетентності в діалогічному мовленні
7. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності у діалогічному мовленні
8. Засоби формування компетентності у діалогічному мовленні та контроль рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: іншомовна компетентність в говорінні, діалогічне мовлення, типи діалогів, цілі формування компетентності у діалогічному мовленні.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- іншомовна компетентність в говорінні;
- формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні;
- іншомовна компетентність в діалогічному мовленні;
- фактори впливу на формування компетентності в діалогічному мовленні;
- цілі формування компетентності у діалогічному мовленні в учнів початкової, основної і старшої школи;
- типи діалогів;
- етапи формування компетентності в діалогічному мовленні.

Практичні завдання

Цей комплекс завдань розроблений для практичного освоєння методології навчання учнів ефективній комунікації у формі діалогу.

Завдання 1. Уточнення понятійного апарату і проведення порівняльного аналізу видів мовлення.

1) Студентам необхідно розробити власне аргументоване визначення поняття «іншомовна компетентність у діалогічному мовленні». При цьому слід обов'язково виокремити ключові складові, що відрізняють діалог від інших видів мовленнєвої діяльності (наприклад, швидкість мовної реакції, уміння брати та підтримувати ініціативу, соціально-

культурна адекватність висловлювань). Робота представляється у формі усного обговорення.

2) Необхідно визначити та детально схарактеризувати принципові відмінності між компетентністю у діалогічному мовленні та компетентністю у монологічному мовленні. Слід зосередитися на їхніх функціональних, структурних та психолінгвістичних відмінностях.

Завдання 2. Аналіз бар'єрів у спілкуванні та розробці способів їх подолання.

Студенти описують 3-4 психологічні/комунікативні фактори, які найчастіше заважають учням вільно вести діалог (наприклад, страх помилки, надмірна концентрація на формі, невміння підтримувати тему). Для кожного ідентифікованого бар'єра необхідно запропонувати конкретну корекційну вправу чи методичний прийом, який допоможе його подолати. Результати оформлюються у таблицю «Фактор – Бар'єр – Корекційна вправа».

Завдання 3. Розуміння прогресії вимог на різних етапах шкільного навчання.

Студенти аналізують чинні навчальні програми та визначають, які типи діалогів (наприклад, діалог-розпитування, діалог-обмін думками, діалог-дискусія) та які функціональні навички (наприклад, уміння виражати згоду, незгоду, просити роз'яснення) мають бути сформовані на трьох основних етапах: початкова, основна та старша школа.

Завдання 4. Класифікація діалогів та структуруванні роботи над ними.

1) Необхідно підібрати або створити по одному прикладу для трьох різних типів діалогів (наприклад, діалог-етикетний, діалог-інтерв'ю, діалог-дискусія). Слід обґрунтувати, на якому рівні володіння мовою та в якому класі кожен із них є методично доцільним.

2) Студенти створюють план-схему уроку (або його фрагменту) для введення та відпрацювання конкретного типу діалогу, наприклад, діалогу-домовленість. У плані мають бути чітко виділені та описані три етапи роботи над діалогічним мовленням: ознайомлення (презентація мовленнєвих кліше), тренування (автоматизація використання структур), застосування (вихід у вільне мовлення).

Завдання 5. Практична розробка ефективного навчального інструментарію.

1) Для учнів 7-го класу (рівень А2-В1) та заданої теми («Планування вікенду») студенти розробляють систему з 6 вправ, яка забезпечує послідовний перехід від тренувальних (імітативних) до комунікативних:

- _ тренувальні, наприклад, повторення за диктором, підстановка реплік;
- _ умовно-комунікативні, наприклад, складання діалогу з опорними словами, реакція на репліки;
- _ комунікативні, наприклад, рольова гра, симуляція реальної ситуації.

2) Розробити одну повноцінну комунікативну ситуацію з чітким розподілом ролей, визначеними комунікативними цілями та необхідним мовленнєвим матеріалом, яка стимулює учнів до природного використання певної граматичної структури, наприклад, модальних дієслів *must, should, might* у діалозі-пораді.

Завдання 6. Формулювання критеріїв оцінювання та підбір форм контролю.

1) Необхідно сформулювати детальні критерії оцінювання діалогічного мовлення для учнів 9-го класу (рівень В1). Слід виділити та схарактеризувати основні аспекти оцінки, що відображають усю складність діалогу: мовленнєва функція (зміст), мовна правильність (граматика, лексика), інтерактивна стратегія (вміння підтримувати розмову, чергування реплік), соціальна адекватність.

2) Запропонувати 2 методи формативного контролю, наприклад, використання чек-лістів, взаємооцінка за критеріями, які можна ефективно застосовувати безпосередньо під час виконання діалогічних вправ, щоб учні одразу отримували зворотний зв'язок для самокорекції.

Тема 9. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (монологічне мовлення). Написання планів –конспектів уроків

Семінарське заняття № 7

Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (монологічне мовлення).

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика іншомовної компетентності в монологічному мовленні.
2. Формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні
3. Загальна характеристика іншомовної компетентності в монологічному мовленні
4. Фактори впливу на формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні
5. Цілі формування іншомовної компетентності у монологічному мовленні в учнів початкової, основної і старшої школи
6. Типи монологів. Етапи формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні
7. Підсистема вправ і завдання для формування іншомовної компетентності у монологічному мовленні
8. Засоби формування іншомовної компетентності у монологічному мовленні та контроль рівня сформованості іншомовної компетентності в монологічному мовленні.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- іншомовна компетентність в монологічному мовленні;
- формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні;
- загальна характеристика іншомовної компетентності в монологічному мовленні;
- фактори впливу на формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні;
- цілі формування іншомовної компетентності у монологічному мовленні в учнів початкової, основної і старшої школи;
- типи монологів;
- етапи формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні.

Практичні завдання

Завдання 1. Аналіз сутності монологічного мовлення.

1) Студентам необхідно розробити власне аргументоване визначення поняття «компетентність у монологічному мовленні». Важливо виокремити її ключові складові, які відрізняють монолог від діалогу, наприклад, структурна цілісність, логічність, обсяг, лексична різноманітність, відсутність негайної реакції співрозмовника.

2) Студенти повинні представити та схарактеризувати типову композиційну структуру розгорнутого монологічного висловлювання, наприклад, вступ, основна частина, висновок, та визначити, які мовленнєві засоби зв'язку, тобто слова-маркери, сполучники є ключовими для забезпечення когезії тексту.

Завдання 2. Ідентифікація труднощів і розробка стратегій їх подолання.

1) Опишіть 3-4 ключові фактори, що ускладнюють для учнів підготовку та виголошення монологу. Ці фактори можуть бути лінгвістичні (невміння використовувати складні синтаксичні конструкції, бідність засобів зв'язку), психологічні (страх публічного виступу, труднощі з утриманням уваги аудиторії).

2) Для кожного ідентифікованого фактору запропонуйте конкретний методичний прийом або вправу, спрямовану на його корекцію, наприклад, для розвитку зв'язності – вправа «Ланцюжок ідей»).

Завдання 3. Диференціація цілей на різних етапах навчання.

1) Проаналізуйте чинні програми та визначте, які типи монологів за змістом та складністю та функціональні навички мають бути сформовані на кожному етапі:

- початкова школа – переказ, короткий опис (5-7 фраз);
- основна школа - розповідь/повідомлення, аргументований виклад фактів (10-12 фраз);
- старша школа - обговорення/міркування, презентація, критичний аналіз (об'ємний, логічний виклад).

2) Підготувати усний звіт про прогресію вимог до обсягу, логічності та складності монологу від початкової до старшої школи.

Завдання 4. Формування навичок практичного планування уроків.

1) Доберіть або створіть по одному прикладу для трьох основних типів монологів (опис, розповідь, міркування). Для кожного типу визначте, який опорний матеріал (текст, картинка, схема) є найбільш ефективним для його стимулювання.

2) Створіть план-схему уроку (або його фрагменту) для формування навичок монологу-міркування, наприклад, 9 клас, тема «Соціальні мережі». У плані чітко виділіть та опишіть три етапи роботи:

1. Ознайомлення/підготовка: введення опорних фраз-кліше для вираження власної думки та аргументації.

2. Тренування: завдання на відпрацювання логічних зв'язок та використання кліше.

3. Застосування: безпосередня підготовка та виголошення монологу.

Завдання 5. Розробка системи завдань, що забезпечує послідовність навчання.

1) Для учнів 8-го класу (рівень А2+) та теми «Світ професій» розробіть систему з 6 вправ, яка забезпечить ефективний перехід до самостійного висловлювання. Система має включати: тренувальні/імітативні, наприклад, переказ за опорними словами, розширення речень; умовно-комунікативні, наприклад, створення розповіді за сюжетною картинкою, продовження розпочатого висловлювання; комунікативні, наприклад, міні-презентація професії мрії, участь у дебатах.

2) Розробіть графічну опору (Mind Map, кластер або логіко-синтаксична схема) для учнів 6-го класу, яка допоможе їм побудувати монолог-опис улюбленого місця відпочинку.

Завдання 6. Формулювання критеріїв оцінювання та визначення форм контролю.

1) Сформулюйте детальні критерії оцінювання монологічного мовлення для учнів 11-го класу (рівень В2). Слід виділити такі аспекти оцінки: змістова повнота, логічна зв'язність (когезія), мовна правильність, обсяг та ритм мовлення.

2) Запропонуйте 2 методи формативного контролю (наприклад, peer-review за 3 критеріями, відеозапис з подальшою самокорекцією), які можна застосовувати під час підготовки та виголошення монологів, щоб учні одразу отримували зворотний зв'язок.

Тема 9. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні (монологічне мовлення). Написання планів –конспектів уроків

Семинарське заняття № 8

Написання планів –конспектів уроків з презентацією методики формування іншомовної компетентності в говорінні (монологічне мовлення).

Питання для усного опитування та дискусії

1. Актуалізація методичних знань.
2. Аналіз кейс-стаді: ефективні опори монологу.
3. Вибір навчального контексту та мети.
4. Розробка системи вправ та опорного матеріалу.
5. Оформлення плану-конспекту.
6. Презентація та захист методичної розробки.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

Практичні завдання

Завдання 1. Актуалізація методичних знань.

Студенти мають пригадати та узагальнити теоретичний матеріал, необхідний для планування уроку та у формі фронтального опитування відповісти на питання про типи

монологів, назвати основні функціональні типи монологічного мовлення (опис, розповідь, міркування) та пояснити, як кожен із них впливає на вибір лексики та граматичних структур.

Необхідно також визначити, які ключові мовленнєві засоби (кліше-зв'язки, маркери початку/кінця) необхідно відпрацьовувати для забезпечення логічної зв'язності монологу.

Завдання 2. Аналіз кейс-стаді: ефективні опори монологу.

У формі роботи в міні-групах відбувається аналіз шаблонів.

1) Студентам надається кілька прикладів графічних та логіко-синтаксичних опор, наприклад, кластер, схема «Запитання – Відповідь – Аргумент», Mind Map), призначених для допомоги учням у побудові монологу.

2) Групи мають проаналізувати кожен зразок і визначити, для якого типу монологу (опис, розповідь чи міркування) він є найбільш ефективним.

3) Презентувати два найкращі приклади опор та обґрунтувати, як їх використання на уроці допомагає учням подолати структурний бар'єр (труднощі з логічною побудовою висловлювання).

Завдання 3. Вибір навчального контексту та мети.

Оптимальною формою проведення є індивідуальний вибір з обґрунтуванням.

Кожен студент обирає конкретний контекст для своєї розробки:

_ клас та рівень, наприклад, 8-й клас (В1);

_ тип монологу, наприклад, монолог-міркування;

_ тема, яка є актуальною для обраного класу, наприклад, «Переваги і недоліки дистанційного навчання».

_ формулювання чіткої комунікативної мети уроку, яка повинна бути вимірною, наприклад: учні зможуть виголосити монолог-міркування тривалістю 1,5 хвилини, використовуючи не менше 3 аргументів та 5 фраз для вираження власної думки.

Завдання 4. Розробка системи вправ та опорного матеріалу.

Це завдання виконується у формі індивідуальної роботи.

1) Студенти розробляють інструментарій та послідовність роботи над монологом, обов'язково дотримуючись трьох етапів:

2) Створити власну графічну або логічну опору для обраного монологу (з пункту 3), яка буде інтегрована в план-конспект.

3) Створити систему з 6-8 вправ, що забезпечує послідовний розвиток навичок:

_ підготовчий етап, що містить завдання на введення та тренування кліше-зв'язок;

_ тренувальний етап із завданнями на розширення інформації, побудову речень за схемою;

_ продуктивний етап, де є комунікативне завдання на безпосереднє виголошення монологу (наприклад, роль «експерта» або «спікера» на конференції).

Завдання 5. Оформлення плану-конспекту

У цьому завданні доцільно використовувати самостійну роботу.

1) Студенти фіналізують оформлення свого плану-конспекту, дотримуючись методичних стандартів: структурування, що передбачає вказування типу уроку, детальний хід уроку з чітким хронометражем, тобто фіксованим часом на кожен етап та зазначенням засобів навчання із посиланням на розроблені опори.

2) Забезпечити чітке відображення того, як вправи одного етапу готують учнів до наступного.

Завдання 6. Презентація та захист методичної розробки.

Захист проєкту (5-7 хвилин).

1) Студенти готують коротку презентацію для захисту своєї методичної розробки:

2) Продемонструвати розроблену опорну схему та обґрунтувати, чому саме вона є найбільш ефективною для структурування думок учнів у цьому конкретному монолозі.

3) Представити розроблений чек-ліст або критерії оцінювання фінального

монологічного висловлювання, зосередившись на критеріях, специфічних для монологу, наприклад, логічна зв'язність, вміння утримувати увагу, обсяг.

**Тема 10. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. Написання планів –конспектів уроків
Семінарське заняття № 9**

Методика формування іншомовної компетентності у читанні.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика компетентності у читанні
2. Фактори впливу на формування компетентності у читанні
3. Цілі формування компетентності у читанні в учнів початкової, основної і старшої школи
4. Види читання
5. Вимоги до текстів для читання
6. Етапи формування компетентності у читанні
7. Система вправ і завдання для формування компетентності у читанні
8. Засоби формування компетентності у читанні та контроль рівня сформованості компетентності у читанні

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: компетентність у читанні; фактори впливу на формування компетентності у читанні; види читання; вимоги до текстів для читання; етапи формування компетентності у читанні.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- компетентність у читанні;
- фактори впливу на формування компетентності у читанні;
- цілі формування компетентності у читанні в учнів початкової, основної і старшої школи;
- види читання;
- вимоги до текстів для читання;
- етапи формування компетентності у читанні.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначення сутності читацької компетентності та умови її формування.

1) Студентам пропонується розробити власне аргументоване визначення поняття «іншомовна компетентність у читанні». У визначенні слід обов'язково виділити її ключові компоненти, такі як перцептивний (техніка читання), смисловий (розуміння значення) та інтерпретаційний (критичне осмислення) аспекти.

2) Необхідно ідентифікувати та схарактеризувати 4-5 найвагоміших факторів, що ускладнюють процес читання для учнів (наприклад, велика кількість незнайомої лексики, складний синтаксис, відсутність фонових знань, низька швидкість). Для кожного фактора студенти мають запропонувати конкретний методичний прийом для його подолання.

3) Проаналізуйте чинні програми та порівняйте конкретні цілі формування компетентності у читанні для початкової, основної та старшої школи. У звіті слід чітко зазначити, які вимоги висуваються до швидкості читання, обсягу текстів та глибини розуміння на кожному етапі.

Завдання 2. Класифікація текстів та вимогами до навчального матеріалу.

1) Студентам потрібно обрати або створити по одному прикладу аутентичного тексту або його фрагменту для відпрацювання трьох основних видів читання: ознайомлювальне читання (визначення основного змісту); вивчаюче читання (повне та точне розуміння); пошукове/переглядове читання (пошук конкретної інформації); обґрунтування, яке необхідне для кожного тексту, чому саме він є оптимальним для обраного виду читання.

2) Оберіть навчальний текст, наприклад, із підручника для 8-го класу, та проведіть його критичний аналіз на відповідність методичним вимогам: автентичність, відповідність темі, інформаційна насиченість, співвідношення відомої та нової лексики. Зробіть висновок, чи потребує текст адаптації.

Завдання 3. Практичне планування уроків.

1) Студенти створюють детальний сценарій уроку (або його фрагменту тривалістю 25-30 хвилин) для роботи з текстом, чітко виділивши та описавши три етапи роботи з ним: дотекстовий (Pre-reading) спрямований на мотивацію, прогнозування та зняття мовних труднощів; текстовий (While-reading) орієнтований на безпосереднє читання та перевірку первинного розуміння (завдання, що супроводжують читання); післятекстовий (Post-reading) спрямований на використання отриманої інформації у власних мовленнєвих актах (говоріння, письмо).

2) Для обраного тексту необхідно розробити систему з 6-8 вправ/завдань, що забезпечують послідовний перехід від розуміння до мовленнєвого використання: 2 завдання на прогнозування та зняття труднощів; 2-3 завдання на перевірку різних рівнів розуміння (наприклад, True/False і заповнення таблиці); 2-3 комунікативних завдання на інтерпретацію тексту (наприклад, міні-дискусія за темою тексту, написання відповіді на лист із тексту).

Завдання 4. Відпрацювання принципів оцінювання та інструментів контролю.

1) Запропонуйте 3 різні засоби або форми контролю рівня сформованості компетентності у читанні (наприклад, тестові завдання множинного вибору, завдання на перефразування основних ідей, написання критичної рецензії на текст).

2) Сформулюйте детальні критерії оцінювання для завдання, що перевіряє глибоке (інтерпретаційне) розуміння тексту учнями 10-го класу. У критеріях слід обов'язково врахувати не лише правильність відповідей, але й уміння учня знаходити підтвердження своїм висновкам у тексті.

Тема 10. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. Написання планів –конспектів уроків Семінарське заняття № 10

Написання планів –конспектів уроків з презентацією методики формування іншомовної компетентності у читанні.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Формування навичок методично правильної добірки та розробки вправ для всіх етапів роботи з текстом.
2. Аналіз та критична оцінка чужих конспектів.
3. Коригування недоліків та вдосконалення планів-конспектів з методичної точки зору.
4. Формування навичок структурування інформації.
5. Написання чіткої інструкції в плані-конспекті.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: методично правильна добірка та розробка вправ, робота з текстом, аналіз конспекту – уроку, формування навичок, структурування інформації, написання чіткої інструкції.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- навички методично правильної добірки та розробки вправ для всіх етапів роботи з текстом;
- аналіз та критична оцінка чужих конспектів;
- коригування недоліків та вдосконалення планів-конспектів з методичної точки зору;
- формування навичок структурування інформації;

- написання чіткої інструкції в плані-конспекті.

Практичні завдання

Завдання 1. Методично правильна добірка та розробка вправ для всіх етапів роботи з текстом.

Оптимальною є групова робота.

1) Кожна група отримує автентичний текст для читання обсягом 300-500 слів, наприклад, новинна стаття, блог-пост, уривок із художнього твору та конкретну навчальну мету, наприклад, «розвиток навичок пошукового читання для вилучення фактів» або «розвиток навичок вивчаючого читання для розуміння деталей».

2) Потрібно розробити мінімум 6 вправ, розподіливши їх відповідно до трьох етапів роботи з текстом: передтекстові (Pre-reading) має містити 2 вправи для зняття лексичних труднощів, мотивації та прогнозування змісту; текстові (While-reading) з 2 вправами для контролю первинного розуміння та перевірки прогнозу; післятекстові (Post-reading) з 2 вправами для розвитку критичного мислення, обговорення та використання інформації. Свій вибір потрібно обґрунтувати та назвати який вид читання (ознайомлювальне, вивчаюче, пошукове) формує кожна ваша вправа. Результат роботи у формі презентації (усне представлення) показати як розроблені вправи та їх методичне обґрунтування.

Завдання 2. Критична оцінка чужих конспектів та вдосконалення їх з методичної точки зору.

Оптимальною формою роботи є індивідуальна.

Кожен студент отримує «проблемний» (навмисно недосконалий) фрагмент плану-конспекту уроку читання. Типові недоліки: відсутність передтекстового етапу, наявність лише одного виду післятекстових завдань, наприклад, тільки переклад, невідповідність завдань меті уроку. Потрібно визначити мінімум 3-4 суттєві методичні помилки у наданому плані-конспекті щодо формування компетентності читання та запропонувати конкретні виправлення (нові вправи, зміна формулювань, перерозподіл часу), які б суттєво підвищили ефективність уроку. Результатом роботи є письмовий «Звіт про редагування», де вказано помилку, її вплив на процес навчання і запропоноване рішення.

Завдання 3. Відпрацювання навичок структурування інформації та написання чіткої інструкції в плані-конспекті.

1) Студенти отримують тему уроку, наприклад, «Екологічні проблеми міста» та кінцеву мету, пов'язану з читанням, наприклад, «Студенти зможуть зрозуміти основний зміст науково-популярного тексту про переробку сміття та висловити своє ставлення».

2) Студенти мають розробити лише один, але детально прописаний етап плану-конспекту — текстовий етап (While-reading).

3) Потрібно створити чіткі інструкції для вчителя (що він робить) та учнів (що вони роблять), які б відображали методику контролю розуміння під час читання, наприклад, вправи True/False, Multiple Choice, співвіднесення абзаців із заголовками. Інтегрувати у свій план використання одного ІКТ-засобу (наприклад, Google Forms для швидкої перевірки розуміння або Kahoot! для підсумкового тестування). Представлення свого уроку з акцентом на тому, як прописані інструкції забезпечують активність учнів і досягнення мети уроку.

Тема 11. Методика формування іншомовної компетентності у письмі. Написання планів –конспектів уроків.

Семінарське заняття № 11

Методика формування іншомовної компетентності у письмі.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика іншомовної компетентності у письмі
2. Фактори впливу на формування іншомовної компетентності у письмі
3. Цілі формування іншомовної компетентності у письмі в учнів початкової, основної і старшої школи
4. Типи письма і жанри писемного спілкування
5. Етапи формування іншомовної компетентності у письмі
6. Система вправ і завдань для формування іншомовної компетентності у письмі

7. Засоби формування іншомовної компетентності у письмі
8. Контроль рівня сформованості іншомовної компетентності у письмі.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: іншомовна компетентність у письмі, цілі формування іншомовної компетентності у письмі, типи письма, жанри писемного спілкування, етапи формування іншомовної компетентності у письмі.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- іншомовна компетентність у письмі;
- фактори впливу на формування іншомовної компетентності у письмі;
- ілі формування іншомовної компетентності у письмі в учнів початкової, основної і старшої школи;
- типи письма;
- жанри писемного спілкування ;
- етапи формування іншомовної компетентності у письмі ;
- засоби формування іншомовної компетентності у письмі.

Практичні завдання

Завдання 1. Навчитися диференціювати цілі навчання письма залежно від вікової групи та ідентифікувати ключові фактори, що впливають на успіх. (охоплює пункти 2, 3, 4 плану заняття).

Оптимальною є парна робота.

1) Відбувається розподіл за рівнями, тобто кожна пара обирає одну вікову групу (початкова, основна або старша школа) та один жанр писемного спілкування (наприклад, початкова школа — *коротка записка/підпис під малюнком*; основна школа — *електронний лист другу*; старша школа — *есе-роздум/офіційний лист*).

2) Потрібно визначити три конкретні цілі формування компетентності у письмі для обраної вікової групи та жанру, використовуючи дієслова, орієнтовані на результат (наприклад, «учні зможуть...»)

3) Необхідно визначити три найвагомші зовнішні та внутрішні фактори впливу (психологічні, лінгвістичні, дидактичні), які можуть полегшити або ускладнити досягнення цих цілей. Свої результати представити у формі короткої усної презентації своїх цілей та аналізу факторів впливу.

Завдання 2. Розробити послідовну систему вправ для навчання письма з урахуванням етапів формування компетентності. (охоплює пункти 5, 6 плану заняття).

Оптимальною є групова робота.

1) Кожна група отримує загальну комунікативну ситуацію, наприклад, «Опис своєї країни для міжнародного молодіжного журналу». Необхідно визначити чотири ключові етапи роботи над цим письмовим завданням, наприклад, підготовчий/мобілізуєчий, конструювання, власне письмо, редагування/рефлексія.

2) Потрібно до кожного етапу розробити систему із 2-3 вправ, які послідовно ведуть учнів до кінцевого результату. Обов'язково включити тренувальні вправи для відпрацювання граматичних/лексичних структур; умовно-комунікативні вправи для використання структур у контексті; комунікативні вправи, тобто безпосередньо написання тексту. Результатом має бути створення системи вправ у логічній послідовності із зазначенням їхнього методичного типу та цілі.

Завдання 3. Створення об'єктивних критеріїв оцінювання та добирання відповідних засобів контролю. (охоплює пункти 7, 8 плану).

Оптимальною є групова або індивідуальна робота.

1) Студенти отримують зразок письмової роботи учня, наприклад, есе або формальний лист, та мету, яку ця робота мала досягти, на основі чого їм потрібно створити рубрику оцінювання (рубрик) для цієї письмової роботи із визначенням 4-5 ключових критеріїв (наприклад, зміст, логічна організація, лексичне наповнення, граматична правильність, відповідність жанру/стилю) та встановленням для кожного критерію рівнів досягнення.

Потрібно застосувати розроблену рубрику до наданого зразка письмової роботи учня та виставити оцінку.

2) Необхідно запропонувати один засіб формування (навчання) та один засіб контролю (перевірки), які б були найефективнішими для цього типу завдання (наприклад, використання *checklist* для самоперевірки як засобу формування, та *peer-assessment* як засобу контролю). Результатом цього завдання є заповнена рубрика оцінювання, виставлена оцінка та обґрунтування вибору засобів.

Тема 11. Методика формування іншомовної компетентності у письмі. Написання планів – конспектів уроків.

Семінарське заняття № 12

Написання планів – конспектів уроків з презентацією методики формування іншомовної компетентності у письмі.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Актуалізація теоретичних знань (цілі, типи письма, фактори впливу) через практичний аналіз.
2. Створення системи вправ до конкретного комунікативного кейсу.
3. Формування навичок критичного аналізу та написання якісних планів-конспектів.
4. Презентація рішень та професійна дискусія.
5. Обмін досвідом, розвиток навичок методичної аргументації.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

Практичні завдання

Завдання 1. Актуалізація теоретичних знань (цілі, типи письма, фактори впливу) через практичний аналіз.

Студенти отримують три приклади письмових завдань з різних класів (початкова, основна, старша школа), в яких потрібно швидко визначити жанр кожного завдання, сформулювати основну ціль навчання письма для кожного рівня та назвати два ключові фактори, які можуть вплинути на успіх учня.

Завдання 2. Створення системи вправ до конкретного комунікативного кейсу.

Оптимальною є інтенсивна групова робота.

1) Студенти об'єднуються у групи та отримують конкретний комунікативний кейс, наприклад, написання «Офіційного листа-відмови від співпраці». Необхідно створити повний ланцюжок (систему) вправ для підготовки учнів до цього завдання, деталізуючи: підготовчі вправи (Form focus) для відпрацювання необхідної лексики та граматичних структур; умовно-комунікативні (Controlled practice) для конструювання речень і фраз, типових для цього жанру; комунікативні (Free practice) для безпосереднього написання фінального продукту.

Завдання 3. Аналіз та корекція планів-конспектів.

Оптимальною є парна робота.

1) Кожна пара отримує «проблемний», заздалегідь підготовлений із помилками, фрагмент плану-конспекту уроку письма. Помилки можуть стосуватися невідповідності вправ цілям, нехтування передписьмовими етапами або відсутності чітких інструкцій. Потрібно визначити 3-4 суттєві помилки у конспекті та внести корективи, розписавши виправлений етап у вигляді чіткого плану-конспекту.

Завдання 4. Створення рубрик оцінювання

Оптимальною є індивідуальна робота.

1) Студенти отримують зразок письмової роботи учня (есе, що відповідає рівню B2). Необхідно розробити рубрику оцінювання (grading rubric) для цієї роботи, визначивши 4-5 критеріїв (наприклад, зміст, логіка, мовна правильність, відповідність жанру) і чітко прописавши дескриптори для кожного рівня, наприклад, «низький», «середній», «Високий»).

Завдання 5. Презентація виконаних завдань та професійна дискусія

- 1) Студенти демонструють короткі презентації (2-3 хвилини) результатів роботи за завданням 2 (система вправ) та завданням 4 (рубрика оцінювання).
- 2) Відбувається дискусія з обговоренням «найкращих практик» у навчанні письма та критичний розгляд запропонованих систем вправ та критеріїв контролю. Колективне формулювання трьох головних вимог до плану-конспекту уроку, орієнтованого на формування іншомовної компетентності у письмі.

Тема 12. Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

Семінарське заняття № 13

Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Особливості іншомовного міжкультурного спілкування
2. Загальна характеристика іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності та її компонентів
3. Цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи
4. Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності. Вправи і завдання.
5. Засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності.
6. Контроль рівня сформованості лінгвосоціокультурної компетентності.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: іншомовна лінгвосоціокультурна компетентність; компоненти іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності, етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах.

- іншомовна лінгвосоціокультурна компетентність;
- компоненти іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності;
- цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи;
- етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності.

Практичні завдання

Завдання 1. Ідентифікація особливостей іншомовного міжкультурного спілкування та розробляти стратегії для подолання соціокультурних бар'єрів. (охоплює пункти 1, 2, 3 плану заняття).

Оптимальною є групова форма роботи.

- 1) Кожна група отримує опис реалістичної міжкультурної ситуації спілкування (кейс), де через відмінності в соціокультурних нормах виникло непорозуміння чи конфлікт, наприклад, нетактовне запитання про зарплату, неправильне використання жестів, порушення зони особистого простору. Група аналізує ситуацію, визначаючи який саме компонент лінгвосоціокультурної компетентності порушено (соціолінгвістичний, соціокультурний, прагматичний) та які цілі навчання цьому аспекту були б важливими для учнів відповідної школи (початкова, основна чи старша), щоб уникнути такої помилки?
- 2) Необхідно запропонувати дві методичні стратегії чи прийоми, які можна використати на уроці для запобігання подібним непорозумінням у майбутньому.

Заняття 2. Розробка автентичних завдань, що формують лінгвосоціокультурну компетентність на різних етапах. (охоплює пункти 4, 5 плану заняття).

Оптимальною є парна робота

- 1) Кожна пара обирає один соціокультурний феномен країни, мова якої вивчається (наприклад, традиції святкування Різдва, особливості ділового етикету, система освіти) та розробляє ланцюжок із трьох вправ/завдань, які охоплюють різні етапи формування

компетентності: вправа на ідентифікацію (рецептивний етап), що вимагає розпізнавання культурного факту (наприклад, аналіз автентичного тексту, відеофрагменту); вправа на інтерпретацію (аналітичний етап), що вимагає пояснення культурного значення (наприклад, порівняння феномену з рідною культурою); вправа на інтеграцію/продукування (продуктивний етап), що вимагає використання отриманих знань у мовленнєвій практиці (наприклад, рольова гра, написання короткого гайду для туриста). Необхідно вказати, які засоби формування (аудіовізуальні матеріали, автентичні тексти, інтернет-ресурси, метод проєктів) будуть використані для виконання цих вправ.

Завдання 3. Навчитися об'єктивно оцінювати рівень сформованості лінгвосоціокультурної компетентності. (охоплює пункт 6 плану).

Оптимальною є індивідуальна або парна робота.

1) Необхідно обрати один із трьох форматів контролю, що відповідає лінгвосоціокультурній меті (наприклад, тест на знання реалій; аналіз ситуації спілкування; рольова гра) та розробити 5-7 тестових завдань (якщо обрано тест) або деталізовану рубрику оцінювання (якщо обрано рольову гру/аналіз ситуації). При створенні рубрики, необхідно чітко визначити, як будуть оцінюватися такі аспекти: адекватність (чи була реакція учня соціально прийнятною); точність (чи були використані відповідні соціолінгвістичні маркери — наприклад, звертання «на Ви»); обґрунтування (здатність пояснити культурну різницю).

Результати роботи роботи представити за допомогою презентації розробленого інструменту контролю з обґрунтуванням, чому саме такий формат найкраще перевіряє міжкультурну компетентність.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна письмова робота з «Методики викладання іноземних мов».

Завдання 1 (4 бали)

Дайте розширені письмові визначення наступним поняттям, які є базовим термінологічним мінімумом та є основою методичної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов:

1. *Об'єкт і предмет методики*
2. *Мета навчання (практична, освітня, виховна, розвиваюча)*
3. *Принципи навчання (загальнодидактичні та методичні)*
4. *Метод навчання*
5. *Приєм навчання*
6. *Засоби навчання*
7. *Комунікативна компетенція*
8. *Мовленнєва навичка*
9. *Мовленнєве вміння*
10. *Іноземна мовленнєва діяльність*
11. *Рецептивні види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання)*
12. *Продуктивні види мовленнєвої діяльності (говоріння, письмо)*
13. *Вправи (рецептивні, репродуктивні, творчі)*
14. *Мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний)*
15. *Діалогічне мовлення (реплікування, діалогічна єдність)*
16. *Монологічне мовлення*
17. *Лінгвосоціокультурна компетенція*
18. *Державний стандарт загальної середньої освіти*
19. *Навчальна програма*
20. *План-конспект уроку*

Завдання 2. Професійна задача: аналіз правового поля (3 бали)

Підготуйте календарний план для 7-го класу.

Дайте письмову відповідь: Якими державними документами ви будете керуватися при визначенні кількості годин на кожен тему та очікуваних результатів?

Випишіть 3 ключові характеристики «компетентного підходу» згідно з Державним стандартом.

Завдання 3. Технологічна карта вправ (3 бали)

Створіть таблицю для теми «Навчання граматики». Розпишіть ланцюжок із трьох вправ для введення нового граматичного часу (на вибір: Present Simple або Perfekt):

Етап роботи | Назва вправи (тип) | Зміст завдання (що саме робить учень). |

Рецептивна вправа - Репродуктивна вправа - Творча вправа.

Завдання 4. Проектування 2 фрагменти уроків англійської та німецької мов (10 балів)

Напишіть розширений план-конспект фрагмента уроку (15-20 хвилин) на одну з тем за вибором:

Варіант 1. Аудіювання (етапи While-listening та Post-listening).

Варіант 2. Монологічне мовлення (опис картинки або розповідь про хобі).

Варіант 3 Техніка читання та робота над текстом (для учнів початкової школи).

Вимоги до оформлення плану:

1. Тема уроку та мова (англ./нім.).

2. Цілі уроку.

3. Хід роботи: детальний опис інструкцій вчителя (Teacher's instructions) та очікуваних відповідей учнів.

4. Використання наочності (картки, ТЗН, схеми).

Шкала оцінювання:

Завдання 1: по 1 балу за кожне повне визначення.

Завдання 2: 1.5 бали за перелік документів + 1.5 бали за аналіз стандарту.

Завдання 3: по 2 бали за кожно методично правильно сформульовану вправу.

Завдання 4: 2 бали — цілепокладання, 4 бали — логіка та послідовність етапів, 2 бали — методична творчість та оформлення.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. ІНДЗ може виконуватися у формі творчої наукової роботи, складання конкретних видів документів тощо.

Тема ІНДЗ у формі творчої наукової роботи обирається студентом добровільно та/або закріплюється за студентом викладачем на початку семестру і виконується за усталеними вимогами. Підготовка ІНДЗ у таких формах передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану роботи (вступ, перше питання – розкриття теоретичних аспектів проблеми, друге питання – аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаних джерел);
- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація ІНДЗ на семінарських заняттях (виступ до 5 хвилин);
- виступи з результатами досліджень на конференціях різних рівнів з публікацією основних тез ІНДЗ в збірниках матеріалів конференцій.

ІНДЗ у формі складання конкретного виду документа обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем. У випадку з навчальною дисципліною «Методика викладання іноземних мов» пропонується написання 2 розгорнутих планів – конспектів уроків з англійської та німецької мов, тематика яких визначається самим студентом. Вимоги до написання планів – конспектів уроків подаються під час читання лекцій з навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов».

Орієнтовна тематика ІНДЗ у формі творчої наукової роботи:

1. Імпровізований діалог як метод розвитку усної комунікативної компетентності учнів 10-х класів.
2. Навчання аудіювання як виду мовленнєвої діяльності учнів 10-х класів засобами онлайн-ресурсів.
3. Планування уроку англійської мови для учнів 5-х класів.
4. Організація англомовних позакласних заходів для учнів старшої школи.
5. Сучасні методи навчання граматичного матеріалу учнів 5-6-х класів на уроках

англійської мови.

6. Сучасні методи контролю та оцінювання знань учнів старших класів при вивченні іноземної мови.
7. Використання мультимедійних технологій в загальноосвітній школі на середньому етапі вивчення англійської мови.
8. Тестування як засіб реалізації контролю на заняттях з іноземної мови
9. Ситуативні завдання для розвитку діалогічного мовлення учнів старшої школи на уроках англійської мови
10. Формування мовної компетенції через використання проектної методики на уроках іноземної мови у старшій школі
11. Особливості використання інноваційних технологій у процесі навчання іноземної мови.
12. Індивідуалізація та диференціація навчально-виховного процесу з іноземної мови.
13. Формування граматичних навичок в учнів у процесі вивчення англійської мови на середньому етапі.
14. Організація самостійної роботи учнів старшої школи у процесі вивчення іноземних мов.
15. Роль нетрадиційних уроків у формуванні комунікативних навичок на початковому етапі вивчення іноземної мови.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань.

Метою виконання творчих наукових завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання творчих наукових завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема ІНДЗ у формі творчої роботи обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: 55 лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм. Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати: реферату – 5-7, творчої наукової роботи – 14–16 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з півторачним міжрядковим інтервалом. Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється. Титульний аркуш реферату оформлюється за зразком 1. В тексті реферату вступ, розділи та висновки структурно не виділяються. Після тексту реферату подається список використаних джерел, нижче якого рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента. Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента. Титульний аркуш творчої наукової роботи оформлюється за усталеним зразком. Творча наукова робота повинна бути структурованою, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, три (два) розділи, висновки, список використаних джерел. Складові частини творчої наукової роботи не обов'язково починати з нового аркуша. Розділи плану роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми.

Оцінювання результатів виконання творчих наукових завдань здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання знань в умовах запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) і включається до поточної успішності.

Умови виконання індивідуальних завдань

Індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи. Тема для індивідуального завдання у формі презентації обирається студентом добровільно і закріплюється за ним на початку семестру.

Підготовка індивідуального завдання в обраній формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану роботи;
- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація індивідуального завдання на практичних заняттях (виступ до 10 хвилин).
- виступи з результатами досліджень на конференціях різних рівнів з публікацією основних тез ІНДЗ в збірниках матеріалів конференцій.

Основні вимоги до презентацій

Вимоги щодо структури та змісту навчального матеріалу:

- викладайте матеріал стисло, з максимальною інформативністю тексту;
- ретельно структуруйте інформацію;
- використовуйте короткі та змістовні заголовки, марковані та нумеровані списки;
- важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) подавайте крупним та виділеним шрифтом і розташовуйте у лівому верхньому куті екрана;
- другорядну інформацію бажано вміщувати внизу сторінки;
- кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац;
- головну ідею абзацу викладайте в першому рядку абзацу;
- використовуйте табличні форми запису інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації важливих фактів, щоб подати матеріал компактно і наочно;
- графіка має органічно доповнювати текст;
- пояснення треба розташовувати якнайближче до ілюстрацій, з якими вони мають одночасно з'являтися на екрані;
- всю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок;
- продуктивність навчання зростає, якщо одночасно діють зоровий і слуховий канали сприйняття інформації (в зарубіжній літературі це явище називають принципом модальності). Тому рекомендується там, де це можливо, використовувати для тексту і графічних зображень звуковий супровід. Дослідження свідчать, що ефективність слухового сприйняття інформації становить 15 %, зорового – 25 %, а їх одночасне залучення до процесу навчання підвищує ефективність сприйняття до 65 %.

Орієнтовна тематика презентацій

1. Імпровізований діалог як метод розвитку усної комунікативної компетентності учнів 10-х класів.
2. Навчання аудіювання як виду мовленнєвої діяльності учнів 10-х класів засобами онлайн-ресурсів.
3. Планування уроку англійської мови для учнів 5-х класів.
4. Організація англійськомовних позакласних заходів для учнів старшої школи.
5. Сучасні методи навчання граматичного матеріалу учнів 5-6-х класів на уроках англійської мови.
6. Сучасні методи контролю та оцінювання знань учнів старших класів при вивченні іноземної мови.
7. Використання мультимедійних технологій в загальноосвітній школі на середньому етапі вивчення англійської мови.
8. Тестування як засіб реалізації контролю на заняттях з іноземної мови
9. Ситуативні завдання для розвитку діалогічного мовлення учнів старшої школи на уроках англійської мови
10. Формування мовної компетенції через використання проектної методики на уроках іноземної мови у старшій школі
11. Особливості використання інноваційних технологій у процесі навчання іноземної мови.
12. Індивідуалізація та диференціація навчально-виховного процесу з іноземної мови.

13. Формування граматичних навичок в учнів у процесі вивчення англійської мови на середньому етапі.
14. Організація самостійної роботи учнів старшої школи у процесі вивчення іноземних мов.
15. Роль нетрадиційних уроків у формуванні комунікативних навичок на початковому етапі вивчення іноземної мови.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку (у разі необхідності).

Питання для підсумкового контролю

1. Загальна характеристика іншомовної фонетичної компетентності.
2. Цілі формування фонетичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
3. Шкільний фонетичний мінімум.
4. Етапи формування фонетичної компетентності.
5. Вправи і завдання для формування фонетичної компетентності.
6. Загальна характеристика іншомовної лексичної компетентності.
7. Цілі формування лексичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
8. Шкільний лексичний мінімум. Етапи формування лексичної компетентності.
9. Вправи і завдання для формування лексичної компетентності.
10. Засоби формування фонетичної та лексичної компетентностей.
11. Контроль рівня сформованості фонетичної та лексичної компетентностей.
12. Загальна характеристика іншомовної граматичної компетентності.
13. Цілі формування граматичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
14. Шкільний граматичний мінімум. Етапи формування граматичної компетентності.
15. Вправи і завдання для формування граматичної компетентності.
16. Контроль рівня сформованості граматичної компетентності.
17. Цілі формування компетентності у техніці письма в учнів початкової, основної і старшої школи та їх етапи.
18. Вправи і завдання для формування компетентності у техніці письма. Контроль їх сформованості.
19. Цілі формування компетентності у техніці читання в учнів початкової, основної і старшої школи та їх етапи.
20. Вправи і завдання для формування компетентності у техніці читання. Контроль їх сформованості.
21. Загальна характеристика компетентності в аудіюванні.
22. Фактори впливу на формування компетентності в аудіюванні.
23. Цілі формування компетентності в аудіюванні в учнів початкової, основної і старшої школи.
24. Види аудіювання.
25. Вимоги до аудіотекстів.
26. Етапи формування компетентності в аудіюванні.
27. Система вправ і завдання для формування компетентності в аудіюванні.
28. Засоби формування та контролю рівня сформованості компетентності в аудіюванні.
29. Загальна характеристика іншомовної компетентності в говорінні.
30. Формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні.
31. Загальна характеристика іншомовної компетентності в діалогічному мовленні.
32. Фактори впливу на формування компетентності в діалогічному мовленні.

33. Цілі формування компетентності у діалогічному мовленні в учнів початкової, основної і старшої школи.
34. Типи діалогів. Етапи формування компетентності в діалогічному мовленні.
35. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності у діалогічному мовленні.
36. Засоби формування компетентності у діалогічному мовленні та контроль рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні.
37. Загальна характеристика іншомовної компетентності в монологічному мовленні.
38. Формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні.
39. Загальна характеристика іншомовної компетентності в монологічному мовленні.
40. Фактори впливу на формування компетентності в монологічному мовленні.
41. Цілі формування компетентності у монологічному мовленні в учнів початкової, основної і старшої школи.
42. Типи діалогів. Етапи формування компетентності в монологічному мовленні.
43. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності у монологічному мовленні.
44. Засоби формування компетентності у монологічному мовленні та контроль рівня сформованості компетентності в монологічному мовленні.
45. Загальна характеристика компетентності у письмі.
46. Фактори впливу на формування компетентності у письмі.
47. Цілі формування компетентності у письмі в учнів початкової, основної і старшої школи.
48. Типи письма і жанри писемного спілкування.
49. Етапи формування компетентності у письмі.
50. Система вправ і завдання для формування компетентності у письмі.
51. Засоби формування компетентності у письмі.
52. Контроль рівня сформованості компетентності у письмі.
53. Загальна характеристика компетентності у читанні.
54. Фактори впливу на формування іншомовної компетентності у читанні.
55. Цілі формування компетентності у читанні в учнів початкової, основної і старшої школи.
56. Види читання.
57. Вимоги до текстів для читання.
58. Етапи формування компетентності у читанні.
59. Система вправ і завдання для формування компетентності у читанні.
60. Засоби формування компетентності у читанні та контроль рівня сформованості компетентності у читанні.
61. Особливості іншомовного міжкультурного спілкування.
62. Загальна характеристика іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності та її компонентів.
63. Цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
64. Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності. Вправи і завдання.
65. Засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності.
66. Контроль рівня сформованості лінгвосоціокультурної компетентності

Приклад залікового білету

1. Основні категорії методики викладання іноземних мов.
2. Фактори впливу на формування іншомовної компетентності у читанні.
3. Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності. Описати фрагмент уроку формування лінгвосоціокультурної компетентності.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов», обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов» передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою здобуття освіти. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма здобуття освіти	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	8	1,25	2,50	3,75	5,00	6,25	7,50	8,75	10	11,25

2.3. З навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов» передбачено проведення 13 семінарських занять за денною формою здобуття освіти. За результатами семінарського (практичного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття. Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у Положенні про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Максимально можлива кількість балів за самостійну роботу студентів – 20.

2.5. Підсумовування балів за результатами вивчення навчальної дисципліни здійснюється на підставі результатів поточного контролю.

Семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни (за умови, що здобувачем за поточний контроль накопичено 36 і більше балів) обчислюється за формулою:

$$\sum C = B_{нк} \cdot 100 \div 60,$$

де $\sum C$ – загальна кількість балів;

$B_{нк}$ – кількість балів, отриманих за поточний контроль.

Студент, який бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий (відповідно до зазначеної формули) із залікової навчальної дисципліни, має право скласти семестровий залік. У такому разі семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання накопичених здобувачем освіти балів з поточного та семестрового контролю. У разі отримання здобувачем вищої освіти на заліку підсумкової оцінки, що є нижчою ніж розрахункова, йому виставляється розрахункова оцінка.

За семестровий контроль, що проводиться у формі заліку з навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов», студент може максимально одержати 40 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у Положенні про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді, наведений в таблиці:

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань (завдання) залікового білета			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів відповідь на кожне питання залікового білета	10	10	20	40

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основна література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах: метод. посібник. Умань : ФОП Жовтий, 2011.144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. К.: Ленвіт, 2003. 273с.
3. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 240 с.
4. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах /Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої та М.Т.Солов'я К., 2002.356 с.
5. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. К., 2000. 126 с.
6. Кустовська І.М., Лебедева Л.Е. Формування комунікативних навичок у студентів – філологів під час вивчення другої іноземної мови – німецької Наука і техніка сьогодні. Серія: Педагогіка. № 11 (11) 2022. С.160 – 169.
7. Кустовська І.М., Палагнюк М.Г. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи з німецької мови за професійним спрямуванням: практикум. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2022. 160 с.
8. Кустовська І.М., Хамазюк О.М. Застосування проектної методики у викладанні іноземних мов. Вісник науки та освіти. Серія: Філологія. № 6 (36). 2025. С.622-635.

9. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с. (Серія «Альма-матер»).
10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ, 2013.
11. Методика навчання іноземної мови: Лекційний курс з практикумом/ укл.: О. А. Комар, Л. М. Байдюк. Умань, 2019. 96 с.
12. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посібник. Вид, 2-е, доп. і переробл. /Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої, К.: Ленвіт, 2004. 360 с.
13. Тарнапольський О.Б. Методика викладання іноземних мов у вищій школі : підручник для студ. мовних спец. закладів вищої освіти / О. Б. Тарнапольський, М. Р. Кабанова. Вінниця : Нова Книга, 2020. 384 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Андрійко І.Ф. Зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та їх застосування в українських ВНЗ // Іноземні мови. №3. 2001.
2. Бігич О.П. Формування у студентів методичної компетенції вчителя іноземних мов початкової школи // Іноземні мови. №2. 2002.
3. Кустовська І.М., Петраш А.І. Використання комунікативних стратегій під час навчання іноземної мови // Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України: тези XII Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 26 листопада 2020 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2020. С. 810-811.
4. Кустовська І.М. Розвиток монологічного мовлення на заняттях з німецької мови // Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти: тези Всеукраїнської науково – методичної інтернет – конференції (м. Харків 2 грудня 2021р.). Харків, 2021. С. 100-102.
5. Кустовська І., Хамазюк О. Психологічна основа читання при вивченні другої іноземної мови – німецької / Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2022. Міжнародна науково – практична конференція (Чернігів, 10 червня 2022). Чернігів, 2022. С. 330-332.
6. Кустовська І.М. Лебедева Л.Е. Міжкультурна компетенція як складова сучасної освіти//Матеріали 4 всеукраїнської науково – методичної конференції «Актуальні проблеми іншомовної підготовки фахівців у сфері національної безпеки» (3. 11. 2022), Науковий збірник №48, Київ, 2022, С. 66-68.
7. Кустовська І., Дикий В. Критичне мислення як інструмент протидії гібридним загрозам через імплементацію проєктної методики в мовну освіту. Інновації та безпека: науковий дискурс: матеріали Всеукраїнської науково-практична конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених. Хмельницький, 18.12.2024 року. Вид-во НАДПСУ, 2024. С. 519-522.
8. Станівська Т. Підготовка майбутнього вчителя до здійснення диференційованого навчання // Іноземні мови. №1. 2005.
9. Стеченко Т.О. Формування у майбутніх учителів усномовленневої англійської граматичної компетенції на соціокультурному матеріалі // Іноземні мови. №3. 2005.
10. Токар Л. Вивчення іноземної мови у вузі – шлях до успішного формування національної свідомості // Рідна школа. №9. 2001.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Masters in public administration [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://mastersinpublicadministration.com/everything-you-need-to-know-about-a-career-in-public-administration>
3. National security strategy of ukraine [Електронний ресурс].
Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_table/Draft_strategy.pdf